

FACTORI DE INFLUENȚĂ POLITICĂ ÎN ACTIVITATEA PREFECTURII JUDEȚULUI NĂSĂUD (1944-1947)

ADRIAN ONOFREI

Situația administrativă, economică și social-politică a României după 23 august 1944, până la semnarea Tratatului de Pace de la Paris (1947), a fost reglementată, în principal, de Convenția de Armistițiu între guvernul României și Națiunile Unite.¹

O evoluție aparte, în acest context, a cunoscut teritoriul Transilvaniei cedat, în urma Dictatului de la Viena (30 august 1940), Ungariei horthyste. Între cele 11 județe cedate s-a numărat și județul Năsăud.²

Schimbarea produsă în situația militară a acestor teritorii, după 23 august 1944, s-a reflectat și în modul de organizare militară și politico-administrativă. Factorul politico-militar a influențat, în mod deosebit, rezultând o situație aparte.

Pentru teritoriile județului Năsăud³, evoluția instituțiilor politico-administrative a fost influențată, în principal, de desfășurarea operațiunilor militare. În perioada octombrie 1944-martie 1945, teritoriul nord-ardelen s-a administrat autonom. Alături de vechile forme administrative, cunoscute în perioada interbelică, și-au făcut loc treptat, noi forme de organizare, în care influența factorului politic (s.n.) va deveni predominantă.

Ne propunem în continuare să prezentăm câteva din aceste organisme, care au influențat activitatea Prefecturii, ca principală instituție a guvernului în teritoriu.⁴

CONSILIUL JUDEȚEAN

Acest organism a fost creat prin Legea pentru unificarea administrativă din 1925; atribuțiile sale au fost lărgite prin Legea administrației locale din 1929. Conform acestor reglementări, Consiliul Județean avea ca atribuții: inițiativa și dreptul de decizie în toate chestiunile de interes județean; prin delegație permanentă județeană, supravegherea, îndruma și controla administrația serviciilor județene, precum și a comunelor din județ. Activitatea sa se concretiza în următoarele domenii: învățământul, sănătatea publică și ocrotirea socială, căile de comunicații, agricultura, comerțul și industria. Prin legea din 1929, atribuțiile sale au fost extinse: administrația județului era încredințată Consiliului Județean, organ deliberativ, și Delegației Consiliului Județean și președintelui acesteia, ca organe executive.⁵

După 23 august 1944, teritoriul județului Năsăud a devenit zonă de operațiuni militare. Până la alungarea coteropitorilor de pe meleagurile nord-ardelene și până la trecerea acestui colț de țară sub suveranitatea Statului român, județele s-au administrat autonom. În ținutul năsăudean, strădaniile organizatorice s-au îndreptat în spiritul creator al democrației, pentru înălțarea neamului, prin întărirea vieții social-economice și morale.⁶

Primele forme de organizare în teritoriul județului, sunt redată astfel de un participant la evenimente: "La o răscruce reală a istoriei, în teritoriul sfâșiat de evenimente și eliberat din ghearele prigoanei, s-a înfiripat spontan, din instinctul de conservare al neamului, formația de apărare a vieții obștești. Populația unită în suflețe și în gânduri, s-a străduit să păstreze caracterul specific al ținutului. Legea nescrisă a firii și sufletul neamului, brodate pe tradiția seculară a grănicerilor, conștienți de drepturile intangibile ale poporului, a fost călăuză de salvare a intereselor superioare. În clipele de grea încercare, forțele active ale democrației, pătrunse de imperativul necesităților vitale, s-au pus fără șovăire în slujba colectivității și, prin așezarea drept ideal a

¹ Vezi textul original, în limbile: română, rusă și engleză, cf. – *Arhivele Naționale - Direcția jud. Bistrița-Năsăud*, fond: "Prefectura jud. Năsăud", dosar 180/1945; în continuare: *A.N.B.*, fond: "Prefectura...".

² *A.N.B.*, fond: "Dumitru Nacu", dos. 15.

³ Prin "Legea pentru unificarea administrativă" din 14 iunie 1925, teritoriile fostului județ Bistrița-Năsăud a fost reorganizat, primind denumirea de județ Năsăud, cu reședința la Bistrița; această denumire a purtat-o până în septembrie 1950, când prin "Legea nr. 5 privind raionarea administrativ-economică a teritoriului R.P.R." au fost create raioanele: Bistrița, Năsăud, Beclean, Vișeu, în cadrul Regiunii Rodna.

⁴ Pentru evoluția acestei instituții din punct de vedere legislativ, vezi: "Legea pentru unificarea administrativă" din 14 iunie 1925, în C. Hamangiu – *Codul general al României – legi noi de unificare*, vol. XI-XII, 1922-1926, p. 339-403; "Legea pentru organizarea administrației locale" din 3 august 1929, în: C. Hamangiu – *Codul...*, vol. XVIII, p. 920-1016; "Legea administrativă din 27 martie 1936", în: C. Hamangiu – *Codul...*, vol. XXIV, p. 342-408;

⁵ vezi nota 4; în cuprinsul legilor citate, se găsesc atribuțiile și organizarea Consiliului Județean.

⁶ Ștefan I. Pop – *O pagină de istorie - viața județului Năsăud de la 13 octombrie 1944 la 13 martie 1945*, Bistrița, 1947, p. 5.

axiomei străbunilor Romani: «Salve republicae suprema lex est» au consacrat ca normă de drept nescrisă, primatul intereselor locale, față de drepturile individuale, ideologie isvorâtă din vârtejul strădaniilor unei noi vieți publice sănătoase. Integrați instinctiv în această concepție de viață am depus cu elan neînfrânt eforturi și jertfe pentru îndeluinerea tuturor îndatoririlor obștești.⁷

Pentru teritoriul județelor cedate în 1940, prin Legea nr. 552, referitoare la împărțirea administrativă a unor județe din Transilvania, se stabilea că: “circumscripțiile teritoriale erau acelea de la data de 30 august 1940, având aceleași capitale de județ și orașe de reședință de județ”.⁸

Acest teritoriu era încadrat, din punct de vedere militar, sub autoritatea Comandamentului general al Etapelor, care avea ca misiune, în conformitate cu Decretul-regal nr. 888/1944, “referitor la Administrarea teritoriului României”, următoarele:

1. coordonarea activității Comandamentelor de Etapă nr. 1 și 2, ca organe subordonate direct Marelui Stat Major.

2. a lua sub ordine Comandamentele teritoriale, în tot ceea ce privește satisfacerea nevoilor militare.

3. în teritoriul fost cedat Ungariei, a exercita drepturile de organizare din punct de vedere militar a acestui teritoriu.⁹

Situația județului Năsăud a fost influențată de faptul că în luna octombrie 1944, teritoriul său a devenit zonă de operații militare. “Locuitorii ținutului neaoș românesc al Năsăudului au rămas în urma războiului în cea mai cumplită mizerie. Lipsesc obiectele de primă necesitate și, cu totul izolați de restul țării, populația trăiește clipe de grea încercare. În casele țăranilor lămpile nu se mai aprind. În sate cerealele încolțesc în stoguri, din lipsa benzinei și a petrolului. În lipsă de chirurși, medicamente și pansamente, copii și bătrâni mutilați de mine, cer zadarnic alinare. În ținuturile muntoase, unde locuitorii au fost evacuați, foamea bate la ușă. Cu căile ferate distruse la retragerea armatelor germano-maghiare, suntem cu totul izolați de restul țării.”¹⁰

Aceasta era situația județului, care cerea o grabnică reorganizare. Prima organizare de ansamblu a județului ca persoană juridică politico-teritorială, s-a înfiripat de către colonelul Teodor Sbârcea. Acesta a fost impus de Comandamentul Militar Sovietic, în ziua de 21 octombrie 1944, când a preluat funcția de prefect al județului Năsăud.¹¹

Primele măsuri luate de prefect au fost îndreptate în direcția reorganizării sectoarelor vitale de activitate. Astfel, la 21 octombrie 1944, adresa următorul apel către funcționari: “Având în vedere necesitatea de a începe activitatea la instituția nou încredințată, având în vedere că D-vs. ați ocupat o funcție în administrația centrală a acestui județ până în 1940, considerând apoi că nu avem personal versat în chestiuni administrative, avem onoarea a Vă invita cu data de 23 octombrie 1944 în serviciu la această prefectură, unde urmează a vi se încredința o funcție potrivită cu aptitudinile și specialitatea ce o posedați.

Prezenta chemare și mandatul ce Vi se încredințează este provizoriu până la sosirea autorităților românești, care vor dispune asupra D-vs. Neprezentarea va atrage sancțiuni”.¹²

Cu aceleași doleanțe se adresa prefectul și către Inspectoratul Școlar: “Trăim vremuri excepțional de grele, și, ca să ajungem la o viață socială normală, în timpul cel mai scurt, trebuie luate și măsuri excepționale. Nu așteptați decizii ministeriale, sau ordin de la prefectură, nu vă legați de formalități de birou, ci fiecare în sfera lui de activitate, va lua dispozițiuni ca serviciul încredințat lui să funcționeze.”¹³

Aceste prime încercări de organizare a județului au fost deturnate, în parte, de amestecul și presiunea factorilor politico-militari. Într-un raport al organizației Frontului Național Democrat din județ, se arată că: “După eliberarea județului de către armatele sovietice, între 10-15 octombrie 1944 de sub teroarea fascisto-hitleristă, viața publică a ajuns în primele zile de instabilitate pe mâinile unor pescuitori în ape tulburi și profitori. Instinctul de conservare și de restabilire cât mai repede a unui climat normal a vieții politice și economice a județului, a măturat repede pe acești profitori și, în ziua de 13 decembrie 1944, conducerea

⁷ *ibidem*

⁸ *Monitorul Oficial*, nr. 253/1944; în continuare, M. O.

⁹ A.N.B., fond: “Legiunea de jandarmi a județului Năsăud”, dos. 2.

¹⁰ *idem*, fond “Prefectura...”, dos. 763/1944.

¹¹ *idem*, fond “Prefectura...”, dos. 77/1945; de menționat că guvernul central de la București a numit “de prefect al județului Năsăud pe D-l. av. Dumitru Nacu, începând cu data de 18 oct. 1944” (cf. M. O. nr. 241/1944); acesta nu a ajuns însă la post, rezultând în plan juridic o dualitate a puterii. Potrivit hotărârii Comisiei Aliate de Armistițiu, la 14 noiembrie 1944, au fost “retrase deocamdată din Ardeal autoritățile militare și civile instalate de Înalțul Comisar al Ardealului. Legiunea de jandarmi a jud. Năsăud a fost dislocată la Iacoveni, Cercul teritorial Năsăud la Blaj, Comenduirea de piață Bistrița la Aiud, Secția de pompieri militari la Alba-Iulia, Manutanța Bistrița la Sibiu” (cf. A.N.B., fond: “Legiunea...”, dos. 192).

¹² *idem*, dos. 2.

¹³ *idem*, dos. 12.

administrativă și politică a județului a fost luată, din voința poporului, și cu *asentimentul Comandamentului Militar Sovietic* (s.n.), de elemente democratice, reprezentante a diferite organizații politice democratice, care fac parte din Frontul Național Democrat. Această organizare pornită de elemente locale s-a făcut fără vre-un concurs din partea organizațiilor centrale, cu excepția delegatului central al Uniunii Patriotice și a Frontului Plugarilor, fără nici cel mai mic concurs material sau moral al conducerii centrale”.¹⁴

În același sens, într-un raport al Oficiului județean al Bunurilor Inamice, se arăta că: “Obligațiile statului român pe teritoriul județului Năsăud, de la 12 octombrie 1944, o dată cu sosirea la Bistrița a Împuternicitului Comisiei Aliate de Control, au fost îndeplinite atât în orașul de reședință, cât și în întregul județ, după *indicațiile verbale, arareori scrise, ale Împuternicitului Comisiei Aliate de Control* (s.n.). Până la extinderea legislației românești pe teritoriul Ardealului de Nord și, chiar și după această dată – 12 martie 1945 – până la primirea ordinelor și instrucțiunilor, întreaga activitate a căzut în sarcina administrației locale. O mare piedică a constituit imixtiunea Împuternicitului comisiei Aliate de Control, care *a funcționat ca piedică, deoarece singurul izvor de interpretare a fost Împuternicitul Comisiei Aliate de Control*, autoritățile superioare, sesizate *aproape zilnic, nerăspunzând categoric*.”¹⁵ (s.n.).

În acest context, la 9 decembrie 1944, prefectura județului adresa pretorilor următoarea comunicare: “Urmând a lua ființă și a se constitui Consiliul județean, a căror atribuții se vor stabili de către însăși consiliul întrunit în prima ședință – și cum, în principiu, s-a stabilit, că pe lângă membrii de drept, în compania lui să intre 10 membri aleși de delegații întruniți ai comunelor din fiecare plasă. Vă rugăm ca în cel mai scurt timp, să convocați la reședința plășii delegații tuturor comunelor din subordine, care, în mod liber vor alege și designa un număr de consilieri în Consiliul Județean. Este de dorit ca cei 10 consilieri să fie astfel aleși și designați, încât să reprezinte toate clasele sociale ale populației”.¹⁶

În ziua de 12 decembrie 1944, prefectul adresa comunicarea următoare: “având în vedere îndrumările Comandamentului Militar rus și hotărârile poporului (s.n.), reprezentat prin syndicate, am hotărât instalarea Consiliului Județean, pe ziua de 13 decembrie 1944, în sala festivă a Prefecturii. Toți domnii șefi de autorități sunt invitați a participa, împreună cu tot personalul, în mod obligatoriu. Consiliul orașenesc va participa împreună cu D-I. Președinte. În această zi de mare însemnătate în viața județului nostru, se vor suspenda toate cursurile învățământului secundar și primar. Membrii corpului didactic vor participa în corpore la instalarea solemnă a primului consiliu județean, ales după dezrobirea acestui teritoriu. Reprezentanții tuturor cultelor sunt invitați a participa la solemnitatea instalării”.¹⁷

Instalarea oficială a avut loc în data de 13 decembrie 1944. A fost instalat noul prefect, Ștefan I. Pop, care a depus următorul jurământ: “Eu, Dr. Ștefan I. Pop, ales prin voința poporului de prefect al județului Năsăud și întărit în această calitate de comandantul militar sovietic (s.n.), jur pe conștiința mea de om și pe onoarea mea să îndeplinesc toate doleanțele drepte și justificate ale poporului și garantez aceasta cu prețul vieții mele”.¹⁸

Au fost aleși 13 consilieri, iar 17 au primit statutul de consilieri de drept: prefectul, subprefectul, juristconsultul județean, primarul orașului Bistrița, primul medic județean, șeful poliției orașului, cei 4 pretori, inspectorii învățământului primar și secundar, directorul direcției silvice, vicarul Rodnei, protopopul greco-catolic, protopopul ortodox, preotul romano-catolic. Toți aceștia au depus următorul jurământ: “Eu... ales prin voința poporului de consilier al județului Năsăud și *întărit în această calitate de comandantul militar rus* (s.n.), jur pe conștiința mea de om și pe onoarea mea, să îndeplinesc toate doleanțele drepte și justificate ale poporului și garantez pentru aceasta cu prețul vieții mele.”¹⁹

Instalarea a avut loc în sala festivă a prefecturii, în prezența noului prefect, a comandantului militar sovietic din localitate, a șefilor de autorități, a reprezentanților diferitelor culte, syndicate muncitorești și a consilierilor orașului Bistrița. Au luat cuvântul: prefectul, subprefectul, reprezentantul sindicatelor, al maghiarilor. A urmat comandantul militar sovietic, care a subliniat că: “își exprimă dorința ca membrii noului

¹⁴ *idem.* fond: “Prefectura...”, dos. 9041/1945.

¹⁵ *idem.* fond: “Prefectura...”, dos. 181/1945. Amintim, cu titlu de informație, că în orașul Bistrița funcționau: - Comandamentul Sovietic în: Str. Piața Centrală, nr. 30

Str. Liviu Rebreanu, nr. 9

Str. Independenței, nr. 9

- Inspectoratul Sovietic, în: Piața Centrală, nr. 33

Str. Dornei, nr. 2

¹⁶ *idem.* dos. 394/1944

¹⁷ *ibidem*

¹⁸ Ștefan I. Pop, *op. cit.* p. 17.

¹⁹ A.N.B., fond: “Prefectura...”, dos. 294/1944.

consiliu județean ce au depus jurământul să lucreze conștienți, cu dreptate și dezinteres. Arată mai departe că Armata Roșie n-a intrat în acest teritoriu ca să facă nedreptăți, ci ca să facă dreptate. Armata Roșie a intrat în România nu ca să ocupe această țară, ci ca să alunge dușmanul mai departe. (s.n.). Astăzi, dușmanul a fost alungat și se găsește departe, în Ungaria. Țările ca: Rusia, America, Anglia s-au unit pentru a nimici dușmanul și nu este departe ziua când acesta va fi bătut. Când a intrat armata sovietică în Transilvania, a dus o luptă mare; pe teritoriul județului nostru însă urmele războiului nu s-au simțit așa de tare ca în alte părți. Declară că *după război, România va primi înapoi total sau în parte Transilvania Nordică. Ea se află în prezent sub stăpânirea rusească, și are un comandant suprem la Cluj.* (s.n.). Apelează la toți acei care au fost contrari armatei rusești, să fie reținuți. La fel cei care fac nedreptăți și sabotează munca și cinstea. D-sa a fost trimis în județul nostru ca să ajute populația și să facă dreptate. Nu se amestecă în treburile prefecturii și poliției, numai atunci când vede că acestea nu-și îndeplinesc cum trebuie misiunea lor. *Mai declară apoi că a intervenit pentru schimbări la prefectură și poliție pentru că a văzut că lucrurile nu merg cum trebuie.* (s.n.). Roagă să se refacă drumurile și podurile, telefoanele și poșta să lucreze într-un spirit de dreptate. Prefectura să mobilizeze muncitorii din județ să strângă recolta ce se mai află afară, pentru a evita foametea. Prefectura să controleze poliția și jandarmeria și să dea ordine pentru a împiedica pe viitor furturile și neînțelegerile. A constatat că pe comune se mai află primari care lucrează numai în interesul lor. Roagă prefectura să-i controleze și pe cei vinovați să-i sancționeze. Pe toți acei care sabotează ordinele și evită munca, să-i trimită în fața instanțelor judecătorești. Să lucreze într-un spirit de cinste și dreptate, împreună cu noul consiliu, pentru județ și populația lui.”²⁰

După încheierea festivității, s-a procedat la alegerea președintelui Consiliului Județean; a fost ales reprezentantul agricultorilor. S-a propus instalarea unui birou al muncii, pentru a se putea constata unde lucrează fiecare cetățean, iar cei fără ocupație să fie trimiși la muncă. Se stabilește ca plângerile cetățenilor să urmeze calea: primărie, pretură, prefectură, pentru a nu îngreuna lucrările administrative. Se propune alegerea de consilieri comunali, iar din rândul lor, să fie ales primarul. Prefectul “este e părere ca aceasta să fie lăsată la latitudinea pretorilor, Consiliul Județean să-și mențină *rolul numai de a dirija și a da directive*” (s.n.). sunt discutate probleme privind: înființarea serviciului poștal prin curieri și repararea căilor de comunicație. Toate problemele “au fost discutate principial, fără a se aduce hotărâri definitive.”²¹

În data de 16 decembrie 1944, în ședința Consiliului Județean, s-au discutat probleme referitoare la: înființarea serviciului poștal al județului și crearea seviceiului economic și de aprovizionare a județului. S-a subscris la apelul prefecturii, în care se arăta: “Înaintarea victorioasă a armatelor sovietice și române a dezrobit Ardealul de Nord de sub jugul dictaturii, care a lăsat totul în ruină. Datoria sfântă a tututror este de a se înregimenta sub faldurile drapelului muncii, recerută de refacerea întregii vieți sociale. Munca, cinstea și democrația să pătrundă în sufletele tuturor.

Uniți într-un singur mănunchi, să depunem toată puterea noastră pentru binele colectivității. Reorganizarea aparatului administrativ, refacerea vieții economice, stabilirea comunicațiilor, reclădirea uzinelor, instalarea și dotarea spitalelor, cer sacrificii din partea locuitorilor, dar interesele superioare impun acestea.”²²

Următoarele ședințe au avut loc la: 28 decembrie 1944 și 5 ianuarie 1945, în care s-au discutat: refacerea spitalelor, organizarea serviciului poștal, numirea de funcționari, administrarea bunurilor absenteiste.

În ședința din 19 ianuarie 1945, s-a hotărât aprobarea Ordonanței Prefecturii nr. 35, cu următorul conținut: “Art. 1. Atribuțiunile singuraticelor ministere ca autorități tutelare sau de control trec asupra Prefectului județului.

Toate legile pentru care anumite acte pretind aprobarea sau confirmarea ministerială, se modifică în sensul că această aprobare se dă de Prefectul județului.

Apelurile sau petițiunile adresate prefecturii, ca autoritate Ministerială, se vor timbra cu timbrul cerut de petițiuni sau apeluri adresate Ministerului.

Art. 2. Această ordonanță intră în aplicare pe data publicării ei.”²³

În aceeași ședință, s-a discutat raportul delegației condusă de prefect, care a efectuat în luna ianuarie 1945, o vizită la București. Memoriul acestei delegații preciza că: “Subsemnații, delegați ai grănicerilor nășăudeni și instituțiilor grănicerești, avem onoarea a Vă aduce la cunoștință că am sosit în capitală, în misiune oficială, în interesul populației și instituțiilor din județul Nășăud și Vă rugăm să binevoiți a ne da sprijinul D-

²⁰ *ibidem*

²¹ *idem*, proces-verbal nr. 1/13 decembrie 1944.

²² *idem*, p-v nr. 2/16 decembrie 1944.

²³ *idem*, dos. 809/1945.

vs. competent și binevoitor, pentru realizarea programului nostru de lucru, ale cărui puncte principale sunt următoarele:

1. realizarea fără întârziere a dorinței sufletului românesc de a veni **AUTORITĂȚI ROMÂNEȘTI** (s.a.) în toate județele Ardealului de Nord dezrobite, prin vitejia armatelor sovietice și române.”²⁴ Într-un alt memoriu, prezentat primului-ministru, Nicolae Rădescu, se arată: “O delegație a românilor din îndepărtatul județ Năsăud, un mănunchiu al urmașilor cătanelor negre, din istoricul și grănicerescul ținut al districtului năsăudean, un buchet de suflete din inexpugnabila fortăreață de gând, simțire și credință românească a bastionului graniței militare, Vă prezintă salutul românilor din Ardealul de Nord.

Pe drumul nostru trudit ne-a însoțit garda falnicului Ineu, Regele Munților Rodnei, ne-a călăuzit credința și mângâierea românească a meleagurilor ardelene, ne-a încălzit doina dulce a Năsăudului, vuietul codrilor grănicerești. Ne permitem a Vă ruga călduros și insistent, să binevoiți a depune toate eforturile, pentru ca în Transilvania eliberată, *să fie trimise imediat pe teren AUTORITĂȚILE ROMÂNE* (s.a.). rezolvarea acestei probleme este un imperativ național și prin ea se vor soluționa toate chestiunile vieții românești.

Frântura de neam dezlipită samavolnic prin Dictatul de la Viena din 30 august 1940, *dorește și se vrea complet și integral realipită la matcă, dorește să fie reintegrată la viața națională a țării. Se vrea să fie salvată de umiliri, nedreptăți și îngrijorare. Este dorința noastră sfântă. Este dorința strămoșilor, șoptită din morminte. Este vrerea sufletului curat al neamului. Este porunca ceasului în care goarna a sunat eliberarea Ardealului. Este porunca testamentului marilor eroi: Horia, Cloșca, Crișan, Avram Iancu și glasul sângelui celor crucificați pe altarul mândriei românești din partea dușmanilor milenari ai neamului nostru. Rugăm și dorim fierbinte trimiterea autorităților românești în Ardealul de Nord.*”²⁵

Alături de aceste memorii, delegații au prezentat protestul contra noilor numiți la București, în funcția de prefect și subprefect, pentru județul Năsăud. Aceștia “de luni de zile iau salariu, fără să presteze efectiv munca pentru posturile ce le dețin; să ceară revenirea asupra numirii lor și restituirea sumelor ridicate, aceasta și din punct de vedere moral și material, pentru cei ce dețin aceste posturi de fapt aici (la nivelul județului, n.n.) și lucrează în condițiuni excepționale.”²⁶

S-au mai desfășurat ședințe la: 24 ianuarie, 2 februarie, 23 februarie 1945.

Autoritatea Consiliului Județean s-a încheiat la 2 aprilie 1945, prin extinderea legislației românești și în Transilvania eliberată.

“În cele 11 ședințe, consilierii au adus, prin hotărâri unanime, o reală contribuție la rezolvarea problemelor de vitalitate acută a vremii. Toate dezbaterile au fost consemnate de secretarul general al consiliului. Hotărârile consiliului au luminat calea de urmat a prefectului, pentru promovarea satisfacerii intereselor colective și, în același timp, au fost forul unei febrile activități a tuturor autorităților publice.”²⁷

Prin ordinul circular al Prefecturii județului Năsăud din 28 mai 1945, “toate ordonanțele Prefecturii, *date în epoca de tranziție de la 13 octombrie 1944 și până la 9 martie 1945, sunt abrogate, intrând în vigoare legile românești* (s.a.)”²⁸

Constituit în condiții deosebite, Consiliul Județean și-a desfășurat activitatea încercând să facă față problemelor presante din județ; cu toate eforturile, nu a reușit să evite amestecul factorilor politico-militari în activitatea sa, amestec care se va accentua în perioada imediat următoare.

CONSILIUL POLITIC JUDEȚEAN

Prin actul numirii Guvernului condus de Dr. Petru Groza (6 martie 1945), statul român și-a extins autoritatea și asupra teritoriilor din Transilvania aflate sub dominația maghiară. Amestecul factorului politic în toate domeniile vieții social-economice și politice se va face simțit tot mai acut. Într-o telegramă a Ministerului de Interne, Teohari Georgescu, titularul departamentului respectiv, preciza că: “Vă facem cunoscut că funcționarii Administrației de Stat și locale din Nordul Ardealului, refugiați cu armatele germane și maghiare, nu vor fi reprimiți în serviciu; dintre funcționarii fostului regim maghiar nu vor fi preluați decât aceia găsiți în funcțiune la data de 6 martie 1945, când a fost preluată Administrația românească, și care vor fi confirmați la minister.”²⁹

²⁴ A.N.B., fond: “Ioan Costan”, dos. 8.

²⁵ *ibidem*

²⁶ *idem*, fond: “Prefectura...”, dos. 394, p-v nr. 7/19 ianuarie 1945.

²⁷ Ștefan I. Pop, *op. cit.*, p. 18.

²⁸ A.N.B., fond: “Prefectura...”, dos. 6895/1945.

²⁹ *idem*, dos. 132/1945. Un aspect interesant al acestui ordin este ideea de a condiționa reinstaurarea administrației românești în Transilvania de acordarea la putere a guvernului condus de Dr. Petru Groza, fapt puțin menționat în lucrările de specialitate.

În acest context, a fost creată și o nouă structură de control și îndrumare a prefecturii județului Năsăud, Consiliul Politic Județean. Acesta “a funcționat pe lângă Prefectura județului Năsăud cu începere de la data de 16 mai 1945 (s.n.), de când despre ședințele lui se dresază procese-verbale. Menționăm că acest consiliu a funcționat și înainte de această dată, fără ca activitatea lui să fie consemnată în procese-verbale.”³⁰

Modul de organizare și funcționare au fost stabilite prin Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 111.741, din 15 iunie 1945, care preciza: “Ca urmare a îndrumărilor date anterior, privitor la constituirea, pe lângă prefectură, a unui Consiliu Politic Județean, se dau următoarele precizări:

1. Consiliul Politic Județean se compune din câte un reprezentant al tuturor grupărilor politice care colaborează în actualul guvern, și care sunt: a). P.N.L.-Gh. Tătărăscu; b). Partidul Comunist; c). Partidul Social-Democrat; d). Partidul Național-Țărănesc-Anton Alexandrescu; e). Sindicatele Unite; f). Uniunea Patrioților.

2. Consiliul Politic Județean va fi prezidat de prefectul județului, obligat de urgență a proceda la constituirea Consiliului Politic Județean acolo unde încă nu a fost înființat până acum. În lipsa prefectului, Consiliul Politic Județean va fi prezidat de cel mai în vârstă dintre membrii săi.

3. Scopul înființării Consiliului Politic Județean este: a). a pune la dispoziția prefectului un organism de consultanță, expresie a concentrării forțelor democratice din județ. b). a asigura prefectului o legătură cu întreaga populație a județului, organizată politic și a ușura, în acest fel, îndeplinirea operei de conducere.

4. Consiliul Politic Județean se va întruni în mod obligatoriu, în fiecare săptămână, cu o ordine de zi prestabilită, cuprinzând problemele de seamă ale județului, urmând ca la sfârșitul lunii, să înainteze raport de activitate către Ministerul Afacerilor Interne, prin Inspectoratul Administrativ de circumscripție, care va cuprinde aceste rapoarte în raportul general de activitate.

5. Față de acest organism nou, cu *funcție politică de reprezentare* (s.n.), consiliile de colaborare vor continua să funcționeze, limitându-se exclusiv la rolul tehnic, de coordonare a acțiunii diverselor servicii administrative exterioare și locale, cu sediul în capitala județului, și urmând, ca atare, a fi convocate fără reprezentanții populației, ci numai cu șefii serviciilor administrative.”³¹

Pentru impulsionarea activității acestui organism, prin Ordinul circular nr. 29.373, din 14 septembrie 1945, s-au adus noi precizări, care subliniau că: “În completarea dispozițiilor date cu ordinul de mai sus, Ministerul Afacerilor Interne ține să precizeze că *rostul Consiliului Politic Județean este să asigure, în cadrul județului, colaborarea tuturor elementelor locale democratice* (s.n.); sudura realizată în sânul guvernului de largă concentrare democratică trebuie să fie consolidată și în exterior, pe toată scara ierarhiei administrative, până la ultima celulă din administrația locală, pentru a se asigura astfel omogenitatea necesară unei acțiuni politice și constructive unitare, în cadrul actualului guvern.

Prefectul, în calitate de reprezentant al autorității centrale, trebuie să fie expresiunea guvernului în totalitatea lui și să aplice politica guvernului pe teren, indiferent de partidul căruia aparține.

Cu acest prilej, precizăm că, tot Consiliul Politic Județean are sarcina de a *desemna primarii dintre elementele democratice cele mai merituose, care s-au încadrat și în concepția politică a guvernului*. (s.n.)

Schimbarea primarilor nu trebuie să fie în funcție de schimbarea prefectilor. Cu începere de la primirea prezentului ordin, *nici o înlocuire de primar nu se mai face decât cu consensul prealabil al Consiliului Politic Județean, iar în cazul când nu se cade de acord, se va consulta obște*. (s.n.) Pe baza indicațiilor Consiliului Politic, prefectul numește și înlocuiește pe primarii comunelor rurale.

Vă atragem atențiunea în mod deosebit, că această mobilizare a forțelor democratice trebuie să-și găsească expresiunea în desemnarea primarilor din toate grupările politice reprezentate în guvern; o strânsă colaborare politică în cadrul administrației locale nu se poate realiza decât prin desemnarea primarilor comunali dintre elementele democratice ale tuturor grupărilor politice, care colaborează în sânul guvernului de largă concentrare democratică.”³²

În prima ședință a Consiliului Politic, din 16 mai 1945, au participat reprezentanții partidelor politice din județ înglobate în F.N.D.: Frontul Plugarilor, Partidul Comunist, Apărarea Patriotică, Partidul Social-Democrat. S-a hotărât modul de funcționare și chestiunile principale asupra cărora își va îndrepta activitatea Consiliul Politic.³³

³⁰ *idem*, dos. 135/1945. În “regulamentul de organizare și funcționare a serviciilor centrale ale Prefecturii jud.-Năsăud”, din 25 noiembrie 1945, se preciza că: “Prefectul este ajutat în activitatea sa de Consiliul Politic Județean, a cărui componență și atribuții de funcționare vor fi reglementate de M.A.I.” (cf. A.N.B., fond: “Prefectura...”, dos. 10.162/1945).

³¹ *ibidem*

³² *ibidem*

³³ *ibidem*, p-v. nr. 1/16 mai 1945.

La ședința din 2 iunie 1945 s-a luat în dezbateri problema numirii și punerii în funcțiune a Sfatului Popular și Comunal, pe lângă fiecare primar. S-a constatat că prin Ordinul prefectului nr. 6028/1945, s-au dat instrucțiuni prin care puteau ajunge în aceste sfaturi și elemente care "necesită revizuire din punct de vedere democratic", iar pentru îndreptarea situației, Consiliul Politic a decis: "Se va reveni asupra ordinului în cauză și se vor da noi instrucțiuni, în sensul că la compunerea acestor sfaturi, să se aibă în vedere următoarele: a). La orașele Bistrița și Năsăud, vor face parte din aceste sfaturi reprezentanți ai partidelor politice și șefii de autorități, aceștia din urmă, numai cu vot consultativ, dacă fac parte din organizații democratice, inclusiv la Bistrița, a unui membru al sindicatelor;

b). La comunele rurale, sfaturile comunale vor fi formate din Comitetele Plugarilor, plus preotul și învățătorul, numai cu vot consultativ și, dacă fac parte din vreo organizație democratică."³⁴

Alte probleme aflate în atenție se refereau la: numirea funcționarilor publici, aplicarea Reformei Agrare (martie 1945 – n.a.), sașii reîntorși, refacerea căilor de comunicație, valorificarea produselor lemnoase exploatate de diferite firme absenteiste, înșămânțările, aprovizionarea cu carburanți, cotele predate în contul Convenției de Armistițiu.

O problemă importantă și aflată mereu în atenția Consiliului Politic a fost aceea a *epurării aparatului de stat* (s.n.). În ședința din 14 decembrie 1945, s-a dat citire "Ordinului M.A.I. nr. 45.932/1945, referitor la purificarea aparatului de stat de toate elementele fasciste și antidemocratice aparținătoare M.A.I. Consiliul Politic, luând cunoștință de prevederile acestui ordin, după ample dezbateri, de la caz la caz, asupra funcționarilor prefecturii, a funcționarilor comunelor rurale și funcționarilor preturilor din județ, decide:

Constată că nu se poate pronunța în deplină cunoștință de cauză asupra acelor funcționari care au fost transferați la prefectură și instituțiile în subordine, numai limitându-se la timpul de când sunt aici în funcțiune și nu asupra trecutului lor, cât au funcționat la instituții străine de județ. Asupra acestora, Consiliul Politic va cere detalii de la instituțiile la care au servit, din punct de vedere al comportamentului lor politic și democratic."³⁵

În ședința din 9 ianuarie 1946, au fost "purificați" (concediați – n.a.): notarii de la comunele: Jelna, Livezile, Șieu-Măgheruș. Motivele pentru care se cerea "purificarea" acestor funcționari erau: "atitudine și activitate potrivnică democratizării și legături cu cercurile reacționare."³⁶

Aria de control la numirea în funcții s-a extins și la magistratură; în ședința din 21 ianuarie 1946, Consiliul Politic a hotărât înlocuirea magistratului de la Tribunalul Bistrița, deoarece acesta a fost numit în funcție peste hotărârea Consiliului Politic și fără avizul acestuia; magistratul era acuzat că este bolnav de epilepsie, iar soția acestuia "se afla sub influența germană"; se cerea pensionarea imediată, deoarece "influențează bunul mers al serviciului".³⁷

Apropierea alegerilor generale din noiembrie 1946 a determinat schimbări în activitatea Consiliului Politic Județean. În ședința din 14 iunie 1946, s-a luat în discuție "problema alegerilor în toată complexitatea ei, precum și desemnarea delegaților și supleanților din cadrul fiecărei organizații județene F.N.D., în vederea constituirii Comisiunii Electorale județene. S-a decis amplificarea propagandei electorale din partea tuturor organizațiilor F.N.D., în toate comunele din județ. Până la 17 iunie 1946, dată până la care ne vor sosi eventualele instrucțiuni în legătură cu constituirea și modul de funcționare a Comisiunii județene Electorale, organizațiile F.N.D. își vor trimite în scris delegații și supleanții ce urmează a constitui acest birou electoral."³⁸

Pentru perioada campaniei electorale, activitatea Consiliului Politic Județean a fost anulată. Prefectura raporta Inspectoratului General Administrativ de la Cluj, la data de 2 septembrie 1946 că: "deodată cu intrarea în activitate a Comitetului Electoral Județean, Consiliul Politic s-a contopit cu acest comitet". În 5 septembrie 1946, sublinia că: "Președintele și secretarul Blocului Partidelor Democratice din județul Năsăud, în urma îndrumărilor primite la ultima conferință de la București, au cerut ca în locul Consiliului Politic, prefectul să supună problemele pentru avizare Comitetului Electoral Județean, și să nu mai convoace aparte Consiliul Politic."³⁹

Activitatea Consiliului Politic Județean a fost suspendată din 17 septembrie până la 9 decembrie 1946; la această din urmă dată, și-a reluat activitatea. Prefectul motiva întreruperea activității Consiliului Politic

³⁴ *ibidem*, p.-v. nr. 3/2 iunie 1945.

³⁵ *ibidem*, p.-v. nr. 23/14 decembrie 1945.

³⁶ *ibidem*, p.-v. nr. 25/9 ianuarie 1946.

³⁷ *ibidem*, p.-v. nr. 26/21 ianuarie 1946.

³⁸ *ibidem*, p.-v. nr. 40/14 iunie 1946.

³⁹ A.N.B., fond: "Prefectura...", dos. 6149/1945.

Județean în perioada premergătoare alegerilor, prin faptul că a funcționat celălalt organ politic, adică Comitetul Electoral Județean, care a dezbătut problemele de competență Consiliului Politic.⁴⁰

După alegerile din 19 noiembrie 1946, atribuțiile Consiliului Politic Județean au fost reduse la acelea de organ consultativ al prefectului.⁴¹ Activitatea acestuia se va desfășura până la 20 iunie 1947, când va avea loc ultima ședință. Prin instaurarea Comisiilor Interimare, se va desființa Consiliul Politic Județean.⁴²

Se încheia activitatea unui organism care a controlat, în prima sa parte, deciziile prefectului. Rolul important al acesteia s-a materializat mai ales în *problema epurării funcționarilor de stat* (s.n.), și, în conlucrare cu alte organisme, în evoluția politică a societății românești după război.

COMITETUL ELECTORAL JUDEȚEAN

Situația politică din vara anului 1946, premergătoare alegerilor generale din noiembrie 1946, a făcut necesară pentru forțele aflate la putere, crearea unui alt organism de control și decizie. Comitetul Electoral al Județului Năsăud s-a constituit în ședința din 1 iulie 1946, în prezența reprezentanților: Partidului Social-Democrat, Partidul Comunist, Frontul Plugarilor, Partidul Național Liberal-Gh. Tătăreanu, Partidul Național popular, Confederația Generală a Muncii, Partidul Național Țărănesc-Anton Alexandrescu, toate membre ale Blocului Partidelor Democratice. S-au constituit comisiile de lucru: electorală, propagandă, economică, administrativă, transporturi, financiară. Comisia administrativă urma să întocmească un tablou al "tuturor funcționarilor de stat, pe instituții, coordonând informațiile culese de la toate partidele din B.P.D. și să întocmească liste cu toți cei care urmează să fi epurați sau transferați, *pentru a se numi în posturile cheie administrative, elemente de încredere ale regimului democrat* (s.n.). Va controla activitatea pretorilor, notarilor, primarilor, făcând propuneri pentru schimbarea lor. Va culege informații și va stabili regiunile unde partidele reacționare sunt mai puternice, *indicând în special vârful reacționare de la sate* (s.n.), pentru a fi excluse din listele electorale. Va urmări de asemenea, activitatea celor scoși de pe liste."⁴³

Partidele componente ale B.P.D. la nivelul județului au conlucrat la realizarea acestor deziderate. Astfel, în ședința din 26 august 1946, partidele componente au votat pentru schimbarea prefectului județului, considerat "nepotrivit pentru lupta electorală".⁴⁴

Problema asigurării funcționarilor favorabili B.P.D., în vederea câștigării alegerilor, a fost permanent în atenția Comitetului Electoral. Într-un raport al acestuia se arăta că: "se pune problema ca în administrație să fie numite elemente de încredere. Acțiunea de epurare trebuie să înceapă în această perioadă urgent, foarte urgent. Dacă este nevoie, *se vor face epurări în masă*. (s.n.). în special notarii, pretorii, pot rămâne numai cei de încredere. Ministerul de Interne trimite oameni cu misiune specială, în centrele mai importante. *Ei se vor prezenta în primul rând la Partid (Partidul Comunist, n.n.), de unde trebuie să primească îndrumările*. Nu se cer prea multe date concrete. *Cel mai important criteriu este dacă reprezintă vre-un pericol să compromită alegerile*. Scoaterea lor și înlocuirea lor se va face imediat. *Chiar dacă nu avem cu cine să-i înlocuim, mai bine să rămână locul vacant, cineva va lucra acolo cu delegație*."⁴⁵

Comisia de propagandă avea ca instrucțiuni următoarele: "Întreaga campanie electorală să fie strâns legată cu problemele locale. Trebuie arătat ce au realizat forțele democratice, împreună cu masele, în perioada de la 23 august până la 6 martie și de la 6 martie până la zi... În toate discursurile, în toate manifestările publice, în agitația personală, prin scris, în ziare, trebuie să se evidențieze această linie, totul să meargă pe această linie, tocmai ca să scoatem în evidență diferența dintre alegerile de acum și între alegerile din trecut... Întocmirea listelor electorale capătă un aspect deosebit de important. Listele electorale vor fi întocmite de primării, de către primari împreună cu notarii, sub supravegherea magistraților. Cel care întocmește lista decide asupra persoanelor care urmează să fie trecute pe listă, nu magistrații. Se pune deci problema, ca din administrație să fie numai elemente de încredere.

Pentru campania electorală răspunde ministrul Internelor. De felul cum va reuși el să organizeze administrația și să pună în funcțiune notarii, pretorii și jandarmii, depinde reușita alegerilor. Se cere insistent ca nimeni să nu treacă peste ordinele date de el, să nu vină nimeni ca să se opună. Oamenii să nu ia măsuri în mod

⁴⁰ *ibidem*

⁴¹ *idem*, dos. 219/1946-1947.

⁴² *M.O.*, nr. 93/1947.

⁴³ *A.N.B.*, fond: "Blocul Partidelor Democratice", dos. 1/1946; în continuare: "Blocul..."

⁴⁴ *ibidem*; vezi și: *A.N.B.*, fond: "Prefectura...", dos. 219/1945-1946, p-v. nr. 7/3 septembrie 1946.

⁴⁵ *A.N.B.*, fond: "Blocul...", dos. 1/1946.

arbitrar, căci prin aceasta se compromit alegerile, s-ar putea spune că Ministerul de Interne a fost numai o mască și în fond, Partidul Comunist a condus alegerile(s.n.).⁴⁶

În ședințele din 3 septembrie și 4 septembrie 1946⁴⁷, au fost eliberate avize pentru numirea funcționarilor (primari, notari) la majoritatea localităților din județ.

Comisia de propagandă, în ședința din 6 septembrie 1946, a decis să fie “confectionate sigle cu «Soarele», care vor fi puse la dispoziția diferitelor instituții și, în special la poștă, pentru a fi aplicate pe corespondență.”⁴⁸

La 17 septembrie 1946 se stabilește proiectul-program pentru vizita membrilor guvernului, care urmau să împartă titluri de proprietate.⁴⁹

În 8 octombrie 1946, se stabilește lista propagandiștilor scoși din producție și “trimiterea lor cu caracter de permanență la alegeri pe teren, pentru a activa de la om la om și de la casă la casă (s.n.). Misiunea acestora va fi, pe lângă de a organiza cum trebuie casa alegătorului, și de a pregăti întrunirile cu caracter mai mare pe notariate și plăși, asigurând în acest fel reușita desfășurării programului B.P.D. tot în acest scop, funcționarii originari din comunele din județ să fie utilizați în scop propagandistic în comunele lor, iar la întrunirile ce se vor face în viitor, să ia parte obligatoriu și să vorbească, preotul, notarul și învățătorul. “Pentru instruirea propagandiștilor s-au stabilit echipe, pentru plasele: Lechința, Năsăud, Bârgău, Centrală, Șieu, Rodna.”⁵⁰

În vederea atragerii de partea B.P.D., în ședința din 15 octombrie 1946, s-a hotărât ca: Uniunea Populară Maghiară din România din județul nostru să meargă în alegeri cu B.P.D. Pentru aceasta:

- se vor da, de la caz la caz, posibilități de transport în acest scop;
- U.P.M. va prezenta lista propagandiștilor săi;
- în activitatea propagandistică, B.P.D., în comunele ungurești, vor fi însoțiți și de propagandiști unguri;
- se va ajuta U.P.M. de a anunța populația maghiară că în județul nostru, merge în alegeri cu Blocul.”⁵¹

În ședința din 16 octombrie 1946, s-au stabilit candidații pe lista B.P.D. pentru județul Năsăud: Stroe Gh., vicepreședinte în Confederația generală a Muncii; din partea P.S.D.; Nechiti Gh., din partea Frontului Plugarilor; Amedeu Bădescu, din partea P.N.L.-Gh. Tătărașcu; Vermeșan Ioan, din partea P.S.D.⁵² Gh. Stroe, primul candidat pe lista B.P.D., a prezentat, în ședința din 21 octombrie 1946, principalele caracteristici ale votului din 19 noiembrie 1946: “În aceste alegeri trebuie să se scoată în evidență că tot ce s-a realizat de la 6 martie 1945 încoace se datorește acelor partide democratice, că soarta noastră depinde de politica pe care o vom face, că în aceste alegeri au candidat și oameni de suprafață cunoscuți prin activitatea lor de stânga *așa cum ne-a impus străinătatea* (s.n.), interesele mari ale țării au trebuit să primeze și la Comitetul Electoral Central și că prin aceste alegeri trebuie să garantăm politica față de U.R.S.S. de apropiere cu vecinii, politică pe care nu o putem schimba pentru a nu avea neajunsuri neplăcute. Scopul nostru este ca alegerile să triumfe și țării să-i asigurăm continuitatea politică prin aceste alegeri, *mai ales că pacea nu s-a încheiat încă; o lume întreagă se transformă în jurul nostru și trebuie să ne transformăm și noi* (s.n.).”⁵³

Întregul efort depus a dus la următoarele rezultate ale alegerilor pentru județul Năsăud: B.P.D. – 35.644 (50%), P.N.Ț. – 21.344 (30%), P.N.L. – 4319 (6%), P.T.D. – 2252 (3%), resturi – 7000 (11%), deci: 3 locuri B.P.D.; 1 loc: P.N.Ț. Iată ce se nota despre rezultatul real al alegerilor: “Numărul voturilor socotit pentru B.P.D. la stabilirea votanților nu s-a ridicat decât la 35.277 voturi în realitate, și, la rezultatele obținute la secțiile de vot mai bune, ulterior am adăugat în plus 2000 de voturi, majorând numărul votanților. Tot din rezultatele secțiunilor de votare, unde am avut posibilitatea, am socotit 35% pentru B.P.D. din votul maniștilor. Adică în realitate și aproximativ: B.P.D. – 23.000 (35,38%), P.N.Ț. – 33.600 (51,69%), diverși – 8400 (12,93%)”⁵⁴

După alegeri, activitatea Comitetului Electoral Județean s-a îndreptat spre transpunerea în practică a politicii B.P.D. de aceea, și denumirea va fi modificată, în Comitetul de Coordonare B.P.D.

⁴⁶ A.N.B., fond: “Prefectura...”, dos. 219/1945-1946, p-v. nr. 7/3 septembrie 1946.

⁴⁷ *ibidem*, p-v. nr. 8/4 septembrie 1946.

⁴⁸ *ibidem*, p-v. nr. 9/6 septembrie 1946.

⁴⁹ *ibidem*, p-v. nr. 11/17 septembrie 1946.

⁵⁰ *ibidem*, p-v. nr. 13/8 octombrie 1946.

⁵¹ *ibidem*, p-v. nr. 15/15 octombrie 1946.

⁵² *ibidem*, p-v. nr. 16/16 octombrie 1946.

⁵³ *ibidem*, p-v. nr. 18/21 octombrie 1946.

⁵⁴ A.N.B., fond: “Blocul...”, dos. 1/1946.

În ședința din 10 ianuarie 1947, s-au delimitat atribuțiile între acest organism și Consiliul Politic Județean. În sarcina Comitetului de Coordonare B.P.D. rămăneau chestiunile de epurări, de avize pentru numirea în funcții, precum și atribuțiile comisiilor: financiară, electorală, economică și de propagandă ale Comitetului Electoral Județean. Activitatea în viitor va fi îndreptată în sectorul economic. Judecat sub aspect politic, Comitetul “trebuie să susțină activitatea Parlamentului, având datoria de a veghea la respectarea și aplicarea legilor. Parlamentul nu face numai legi, ci le și pune în aplicare. Controlul aplicării lor incumbă B.P.D. Parlamentul actual se deosebește de cele anterioare prin faptul că nu numai legiferează, ci și execută, ori această executare se face în jos, prin Comitetul de Coordonare B.P.D. Ultima ședință a avut loc la 13 octombrie 1947.⁵⁵

Comitetul Electoral Județean, deși cu o perioadă scurtă de existență, a realizat obiectivul major pentru care a fost creat: asigurarea victoriei în alegerile parlamentare din noiembrie 1946 a B.P.D., prin metode de mână forte și ralierea întregului aparat administrativ la linia sa politică.

Considerațiile despre cele trei organisme analizate ne permit să concluzionăm că acestea au fost create pentru a controla și viza activitatea prefecturii.

Deși legal aveau atribuții limitate, activitatea lor s-a materializat prin transpunerea politicii forțelor aflate la guvernare în teritoriu. Ele pot fi privite și ca piloni în instaurarea ordinii sociale și politice în România, după al doilea război mondial, conform cu ideologia guvernanților din această perioadă.

DIE POLITISCHE EINFLUSSBEDINGUNGEN DER PREFECTURTÄTIGKEIT IM KREIS NASZOD ZUSAMMENFASSUNG

Nach der Rückkehr der rumänischen Armee zusammen mit den sowjetischen truppen stand das 1940 Ungarn zugesprochene nord-östliche Gebiet Siebenbürgens unter Kontrolle der sowjetischen Verwaltungsbehörden, deren Befugnisse in der am 12. September 1944 in Moskau unterzeichneten Waffenstillstandkonvention vereinbart worden waren. Noch später, bis in das Jahr 1947 – als die Festlegungen des Pariser Friedensvertrags in Kraft gesetzt wurden – wurden die Ereignisse auf diesen Weg gelenkt. Auf der Bezirksebene wurden eine Reihe von Lokalbehörden in Amt gesetzt, die die von den Kreisbehörden erteilten Befehle zu befolgen hatten. Weiters wird der Versuch unternommen, die Befugnisse des Bezirksrats, des politischen Bezirksrats, die Struktur der Wahlbezirkskomitees zur Darstellung zu bringen. Während der Nachkriegsperiode haben diese Lokalbehörden – durch die von Ihnen getriebene Politik – entscheidend zum erfolgreichen Regierungsantritt der Kommunisten beigetragen.

⁵⁵ *idem*, fond: “Prefectura...”, dos. 219/1945-1946; p-v. nr. 32/13 octombrie 1947.